

УДК 378. 147

Світлана Заскалета

ORCID iD 0000-0002-5417-2612

доктор педагогічних наук, доцент,
професор кафедри англійської мови і літератури,
Миколаївський національний університет
ім. В. О. Сухомлинського,
вул. Нікольська, 24, 54030 Миколаїв, Україна,
zaskaletas1@gmail.com

Наталя Буглай

ORCID iD 0000-0002-0674-4313

доктор історичних наук, доцент,
професор кафедри історії,
Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського
вул. Нікольська, 24, 54030 Миколаїв, Україна,
buglay@ukr.net

ЗАСТОСУВАННЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ ЗВ'ЯЗКІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті висвітлено питання забезпечення якості вищої освіти через призму застосування міжпредметних зв'язків на прикладі вивчення історичних дисциплін та іноземної мови. Аналіз нормативно-правової бази, а також наукової літератури дав можливість виділити ефективні шляхи забезпечення якості вищої освіти. Одним з них визначено застосування принципів міжпредметних зв'язків. Імплементация міжпредметного підходу розглядається як перспективний метод для професійної підготовки студентів історичного факультету із застосуванням знань з іноземної мови. Застосування на заняттях з іноземної мови підходу CLIL дає можливість створення комбінованих програм та моделей інтегрованого навчання. При створенні інтегрованих програм рекомендується поєднувати суміжні гуманітарні науки та знання іноземної мови та культурного середовища.

У дослідженні зазначається актуальність викладання фахових дисциплін англійською мовою. Пропонується створення інтегрованих програм, викладання фахових дисциплін англійською мовою на історичному факультеті. Рекомендується пропонувати студентам при вивченні історичних дисциплін англійськомовну літературу.

Серед запроваджених завдань до історичних дисциплін виділено такі, що передбачають володіння іноземною (англійською) мовою для роботи з сучасною науковою літературою, а саме: напрями роботи з джерельно-документальною базою та історіографією курсу, в тому числі автентичною.

Визначено результати інтегрованого навчання. Ними є: здатність використовувати основи загальнотеоретичних дисциплін в обсязі, необхідному для розв'язання дослідницьких завдань, успішного освоєння методологічних і прикладних питань спеціальності, питань фундаментальних загальноісторичних і спеціальних дисциплін; здатність застосування принципів редагування і підготовки матеріалів до публікації, складання рефератів, оглядів, рецензій, у тому числі іноземною мовою.

Ключові слова: компетенції; міждисциплінарні програми; міжпредметний підхід; предметно-мовне інтегроване навчання; самостійна пізнавальна діяльність студентів; якість вищої освіти.

<https://doi.org/10.28925/1609-8595.2020.3.12>

Вступ. Сьогодні перед світовою спільнотою постала проблема забезпечення якості вищої освіти у відповідь на сучасні виклики (використання сучасних технологій, забезпечення якісної вищої освіти, трансформація суспільств, падіння фінансування через економічну кризу). Проблема є особливо актуальною для України, яка реформує вищу освіту в складних умовах.

Як зазначається у Паризькому Коміюке

міністрами вищої освіти країн Європейського простору вищої освіти, пріоритетним є сприяння та підтримка інституційних, національних та європейських ініціатив з педагогічної підготовки, безперервний професійний розвиток викладачів і пошук шляхів кращого визнання високої якості та інноваційного викладання в їх кар'єрах (Паризьке Коміюке, 2018).

З метою координації законодавчих та інших нормативно-правових актів України з європейськими у сфері вищої освіти імплементуються

найважливіші положення міжнародних документів, а також підтверджується пріоритетність норм міжнародних договорів України (Закон України «Про вищу освіту», 2014. Розділ XIII «Міжнародне співробітництво»).

У законі України «Про вищу освіту» зазначені стратегічні принципи вищої освіти, що ґрунтуються на сприянні сталому розвитку суспільства шляхом підготовки конкурентоспроможного людського капіталу та створення умов для освіти протягом життя; на міжнародній інтеграції та інтеграції системи вищої освіти України в Європейській простір вищої освіти, державній підтримці підготовки фахівців з вищою освітою для пріоритетних галузей діяльності, серед яких науково-педагогічна та педагогічна діяльності (Закон України «Про вищу освіту», 2014).

Отже, високий рівень вимог до фахівця зумовлює необхідність пошуку ефективних шляхів забезпечення якості вищої освіти, одним з яких вважаємо застосування міжпредметних зв'язків у викладанні гуманітарних дисциплін.

Мета статті полягає у визначенні стратегічного напрямку оновлення процесу навчання, яким є інтеграція навчального матеріалу з різних дисциплін, а саме: історичних дисциплін та іноземної мови.

В умовах технологічного та інформаційного прогресу підвищуються вимоги до вищої освіти, серед яких стали відігравати не тільки традиційні (формування патріота кожної конкретної держави, отримання якісного диплома і високої професійної компетентності тощо), а й новопосталі – спроможність оперувати сучасними інформаційно-комунікаційними засобами, вміння займатися самонавчанням для збереження конкретного місця праці й кар'єрного зростання на ньому, володіння лідерськими якостями, готовність до колективної діяльності та до вимушеної зміни професії у зв'язку з появою технологічних інновацій (Дебич, 2014, с. 21).

Європейський вектор розвитку вищої освіти визначається підтримкою закладів вищої освіти в розробленні та покращенні їхніх стратегій щодо навчання та викладання, а також заохоченням їх пропонувати міждисциплінарні програми. Студенти повинні мати справу з дослідженнями або діяльністю, пов'язаною з дослідженнями й інноваціями, на всіх рівнях вищої освіти, щоб розвинути критичний та творчий образ мислення, який дозволить їм віднаходити інноваційні рішення щодо викликів, що виникають. У цьому проявляється синергія між освітою, дослідженнями й інноваціями (Паризьке Комюніке, 2018).

Загальною тенденцією професійної підготовки фахівців у країнах Європейського освітнього простору визначається впровадження міждисциплінарного підходу (Zaskaleta, 2019), тому застосування позитивного досвіду цих країн важливе

для розвитку вітчизняної університетської освіти. Так, наукова розвідка С. Сисоевої та Л. Козак (2017) акцентує міждисциплінарний характер професійної підготовки бакалаврів у Швеції.

Серед іноземних дослідників міждисциплінарному (міжпредметному) підходу присвятили свої дослідження А. Barry et al. (2008); S. M. Drake & R. C. Burns (2004). Орієнтиром стає розроблення предметного змісту навчання, що зумовлює особливу важливість науково обґрунтованого визначення межі та обсягів міжпредметних зв'язків та міжпредметної інтеграції.

Сьогодні університети занурені в сучасні процеси інтернаціоналізації, академічної мобільності та залучення до європейського контексту, що породжує численні опитування про передові педагогічні підходи, що відповідають рамкам загальної європейської політики вивчення мов. Перспективи студентів щодо спільного створення часових рамок у міждисциплінарних проєктах досліджував Р. Wallin (2020). Він зазначає, що студенти та викладачі повинні спільно створювати простори, які дозволяють розробляти альтернативні часові рамки через діалог, кидати виклик традиційним ролям та передбачувати шляхи розвитку освіти, а також відновити принципи та цінності автентичності, взаємності, бути більш відповідальним у вищій освіті.

Підходи дослідження. Для застосування принципу міжпредметних зв'язків важливо, на нашу думку, застосування на заняттях з іноземної мови підходу CLIL (Content and Language Integrated Learning), який пропонує Британська Рада. CLIL – інтегроване вивчення предмету й іноземної мови. Це підхід до академічного викладання, наприклад економіки, природничих наук, медицини, в якому академічний працівник або викладач бере на себе певну відповідальність за мову, яка використовується для викладання дисципліни, і намагається вирішити мовні проблеми студентів (порівняйте з ЕМІ – викладання фахових дисциплін англійською мовою) (Bolitho, West, 2017). Дослідники зазначають, що, незважаючи на існування широкої національної політики, яка дозволяє викладати фахові дисципліни англійською мовою в університетах, цей процес іде пасивно – як авторизація викладання англійською, а не його активна популяризація. Хоча законотворці в багатьох країнах наполягають на викладанні фахових дисциплін англійською мовою, оскільки вбачають у цьому чинник зростання економіки, престижу, інтернаціоналізації (Bolitho, West, 2017), адже основні питання глобалізації університетів – Болонський процес, мобільність студентів і викладачів, таблиці категорій університетів та їхні рейтинги, транснаціональна освіта тощо – невід'ємно пов'язані з підвищенням рівня англійської мови.

Н. Грицик (2016), розглядаючи проблему предметно-мовного інтегрованого навчання (ПМІН) приходиться до висновку про те, що завдяки використанню підходу CLIL студенти отримують знання спеціальних дисциплін та одночасно вдосконалюють мовні навички та вміння. ПМІН ґрунтується на так званому принципі «4С», який включає зміст (content) (сприяє стимулюванню процесу засвоєння знань і розвитку вмінь з предмету); спілкування (communication) (допомагає навчати студентів використовувати засоби іноземну мову для отримання знань з предмету); мисленнєві здібності (cognition) (допомагають розвивати здатність студентів до кращого розуміння мови і предмету); культурологічні знання (culture) (розуміння особливостей, подібності та відмінності окремих культур, яке допоможе студентам ефективніше соціалізуватись у сучасному полікультурному суспільстві, краще зрозуміти власну культуру). Інтеграція зазначеного підходу в навчальний процес закладу вищої освіти потребує від викладачів і керівників закладів переосмислення традиційних уявлень про викладання англійської мови студентам немовних спеціальностей (с. 24).

Ідея застосування міждисциплінарних зв'язків набуває останнім часом все більшої популярності. Особливо це стосується використання іноземної мови під час вивчення фахових дисциплін, оскільки знання іноземної мови дає можливість опанувати їх, використовуючи інформацію з іноземних англомовних джерел. У Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти мовленнєва діяльність контекстуалізується в різних сферах: суспільній, освітній та професійній (Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти, 2003).

Як зазначає К. Шевчук (2007), для створення інтегрованих програм можливо поєднувати

- суміжні гуманітарні науки;
- іноземні мови та їхнє культурне середовище.

Міждисциплінарна інтеграція може відбуватися на різних рівнях, але при плануванні комбінованих програм та створенні моделей інтегрованого навчання, на думку М. Сови (2009), слід дотримуватися таких принципів, як цілісність, системність, структурність, багаторівневність, відповідність усім сферам суспільного та культурного життя. За умови дотримання перелічених принципів процес навчання набуває комплексного характеру, і студенти, усвідомлюючи взаємозв'язок вивченого з повсякденним життям, засвоюють знання швидше та надовше. Отже, такі результати значно оптимізують навчальний процес.

Як приклад впровадження цих принципів наведемо дослідження С. Salvador-García et al. (2020), в якому проаналізовано вплив CLIL на уроки фізичної культури. Для досягнення мети цього дослідження використовується змішаний методоло-

гічний підхід, заснований на послідовному дослідницькому проекті. На основі його аналізу виділено два фокуси: соціальні відносини та фізична активність.

Не викликає сумніву, що володіння іноземною мовою відкриває широкі можливості для складання інтегрованих курсів та використання англомовних джерел. Взаємопов'язане вивчення історичних дисциплін та іноземної мови особливо актуальне на факультеті, де іноземна мова дає можливість залучатися до зарубіжних джерел.

Результати дослідження. Знання з історичних дисциплін ґрунтуються значною мірою на володінні іноземною мовою, вмінні працювати з іншомовними документальними джерелами, що дає можливість активізувати самостійну пізнавальну діяльність студента. Це дає підстави зробити висновок про доцільність віднесення умінь і навичок самостійної пізнавальної діяльності студентів, яка включає самостійну роботу з іноземною фаховою літературою, до професійних якостей у складі компетентностей майбутніх істориків.

Розглянемо навчальну програму дисципліни «Нова історія країн Європи та Америки» (2019). Так, серед завдань навчальної дисципліни можна виділити такі, що передбачають володіння іноземною (англійською) мовою для роботи з сучасною науковою літературою, а саме: охарактеризувати основні напрями роботи з джерельно-документальною базою та історіографією курсу, в тому числі автентичною.

Отже, серед передумов для вивчення дисципліни є, окрім вивчення історичних дисциплін, і володіння іноземною мовою.

Очікувані результати навчання передбачають використання нових освітніх та інформаційних технологій, сучасних засобів навчання та використання їх у педагогічному процесі. Одним з яких може бути міжпредметний підхід.

Отже, володіння професійною англійською мовою студентами дає можливість використовувати її при виконанні самостійних робіт. Очікуваними результатами навчання є:

- здатність використовувати основи загально-теоретичних дисциплін в обсязі, необхідному для розв'язання педагогічних і дослідницьких завдань, успішного освоєння методологічних і прикладних питань спеціальності, питань фундаментальних загальноісторичних і спеціальних дисциплін; дисциплін психолого-педагогічного циклу: педагогіку, психологію, методику викладання історії, методику і організацію позакласної (позааудиторної) роботи, іноземну мову професійного спілкування;

- здатність застосування принципів редагування і підготовки матеріалів до публікації, складання рефератів, оглядів, рецензій, у тому числі іноземною мовою;

- обізнаність у наукових стандартах та відповідність їм щодо точності та обсягу локалізованої документації, використаної та процитованої в завданнях та висновках практичної підготовки;

- здатність працювати в групі продуктивно, відіграючи провідну роль в окремих випадках, головуючи під час дебатів та дискусій у міжнародній та мультикультурній групі, яка передбачає використання іноземної мови.

Серед *загальнопредметних компетенцій*, якими має оволодіти студент (згідно з вимогами ОПП), можна акцентувати такі:

- працювати самостійно,
- приймати ініціативу та керувати часом;
- працювати з іншими в мультидисциплінарному та мультинаціональному середовищі.

Серед *фахових компетенцій*, які передбачають знання іноземної мови виокремлено такі:

- використовувати фонову інформацію та інформаційно-пошукові навички для формування послідовної дискусії історичної задачі;

- здатність знаходити та використовувати інформацію з різних джерел, у тому числі автентичних (електронних, письмових, архівних та усних) згідно із задачею, формуючи цю інформацію критично в обґрунтовану розповідь;

- здатність використовувати відповідну термінологію та способи вираження дисципліни в усній та письмовій формах рідною та іноземною мовами.

Розглядаючи переваги інтегрованого підходу до викладання історичних дисциплін та іноземної мови як реалізації міжпредметних зв'язків, можна відзначити підвищення мотивації студентів, оскільки студенти на практиці використовують знання іноземної мови для вирішення завдань з профілюючої дисципліни.

Досліджуючи питання імплементації іноземної мови при викладанні історичних дисциплін, окрему увагу слід приділити рекомендованій літературі та роботі з нормативно-правовими документами. Так, позитивним моментом під час організації самостійної пізнавальної діяльності студентів є використання англомовного журналу «The American Historical Review (AHR)» («Американський історичний огляд») – академічне видання з науковими статтями та рецензіями. Завдяки роботі з іноземними англомовними джерелами студенти привча-

ються сприймати іншомовний матеріал, розуміти його та редагувати.

Саме тому доцільними є такі завдання, які передбачають використання іноземної літератури, сприяють комплексній активізації вмінь студентів. Значні перспективи у цьому відношенні відкриває читання англомовної фахової літератури, яке часто лежить в основі самостійної пізнавальної діяльності студентів.

Висновки та пропозиції. Європейський вектор розвитку вищої освіти визначається високим рівнем вимог до фахівця, що зумовлює необхідність пошуку ефективних шляхів забезпечення якості вищої освіти. Одним із напрямків оновлення процесу навчання є інтеграція навчального матеріалу з різних дисциплін, а саме: історичних дисциплін та іноземної мови.

Для імплементації принципу міжпредметних зв'язків важливо застосування на заняттях з іноземної мови підходу CLIL.

Актуальним на сьогоднішній день у вітчизняних університетах є викладання фахових дисциплін англійською мовою, оскільки це важливий чинник зростання престижу, інтернаціоналізації та підвищення якості професійної підготовки фахівців.

При створенні інтегрованих програм для активізації самостійної пізнавальної діяльності студентів історичного факультету важливо рекомендувати студентам англомовну літературу.

Використання міжпредметних зв'язків дозволяє студентам історичного факультету розкрити свій творчий потенціал та розвиватися як особистість.

Перспективи подальших досліджень. У процесі проведеного дослідження визначено перспективи подальших досліджень. Ними є:

- розроблення комбінованих програм та створення системної моделі інтегрованого навчання та алгоритму її реалізації;

- організація участі студентів у міжнародних освітніх програмах з метою забезпечення якості освіти, а також покращення знань з іноземної мови;

- організація самостійної пізнавальної діяльності студентів-істориків на заняттях з іноземної мови;

- застосування на заняттях з іноземної мови підходу CLIL (Content and Language Integrated Learning) – інтегрованого вивчення предмету й іноземної мови.

Література

- Дебич М. А. Оптимізація циклу суспільних та гуманітарних дисциплін у вищій освіті: міжнародний досвід. *Оптимізація циклу соціально-гуманітарних дисциплін у вищій освіті України в контексті євроінтеграції: монографія* / Б. А. Воронкова, М. А. Дебич, Н. М. Дем'яненко, Н. О. Дівінська та ін. За заг. ред. Г. В. Онкович. Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2014. С. 21–32.
- Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / С. Ю. Ніколаєва (ред.). Київ: Ленвіт, 2003. 273 с.
- Закон України «Про вищу освіту». 2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 20.05.2020).

- Паризьке Комюніке. 2018. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/Новини/2018/06/06/12/paris-communicueenua2018.pdf> (дата звернення: 20.05.2020).
- Робоча програма навчальної дисципліни «Нова історія країн Європи та Америки». Миколаїв: Миколаївський національний університет ім. В. О. Сухомлинського, 2019.
- Сисоєва С., Козак Л. Особливості навчання бакалаврів у провідних країнах світу. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2017. № 1–2 (50–51). С. 99–109. DOI: [https://doi.org/10.28925/1609-8595.2017\(1-2\)99109](https://doi.org/10.28925/1609-8595.2017(1-2)99109)
- Сова М. О. Концептуальна модель інтегрованого навчання і технологія її впровадження у навчальний процес вищої школи. *Біоресурси і природокористування : Науковий журнал*. 2009. Т. 1. № 1/2. С. 169–177.
- Шевчук К. Інтегрований підхід до навчання: ретроспективний аналіз. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Сер. Педагогіка і психологія*. 2007. № 20. С. 50–55.
- Barry A., Born G., Weszkalnys G. Logics of interdisciplinarity. *Economy and Society*. 2008. Vol. 37 № 1. P. 20–49. DOI: <https://doi.org/10.1080/03085140701760841>
- Bolitho R., West R. The internationalisation of Ukrainian universities: the English language dimension. Kyiv: Stal, 2017. 134 p.
- Drake S. M., Burns R. C. Meeting Standards Through Integrated Curriculum. Alexandria, Virginia: Association for Supervision and Curriculum Development, 2004. 190 p.
- Grytsyk N. Content and language integrated learning: approach to teaching English for specific purposes. *Наука і освіта*. 2016. № 12. С. 22–28.
- Li Y. Language-content partnership in higher education: development and opportunities. *Higher Education Research and Development*. 2020. № 39 (3). P. 500–514. DOI: 10.1080/07294360.2019.1685947
- Salvador-García C., Capella-Peris C., Chiva-Bartoll O., Ruiz-Montero P. J. A Mixed Methods Study to Examine the Influence of CLIL on Physical Education Lessons: Analysis of Social Interactions and Physical Activity Levels. *Frontiers in Psychology*. 2020. № 11. DOI: 10.3389/fpsyg.2020.00578
- Wallin P. Student perspectives on co-creating timescapes in interdisciplinary projects. *Teaching in Higher Education*. 2020. № 25 (6). P. 766–781. DOI: 10.1080/13562517.2020.1777962
- Zaskaleta S. Implementation of principles of interdisciplinary links in professional training in EU countries. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2019. № 1 (58). С. 68–72. DOI: <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2019.1.6872>

References

- Debych, M. A. (2014). Optimizaciya ciklu suspilnih ta gumanitarnih disciplin u vishij osviti: mizhnarodnij dosvid [Optimization of the cycle of social sciences and humanities in higher education: international experience]. In B. A. Voronkova, M. A. Debych, N. M. Demianenko, N. O. Divinska ta in.; H. V. Onkovych (Ed.), *Optimization of the cycle of social and humanitarian disciplines in higher education of Ukraine in the context of European integration: monograph* (p. 21–32). Institute of Higher Education of the NAES of Ukraine.
- Nikolaieva, S. Iu. (Ed.) (2003). *Zahalnoevropeiski rekomendatsii z movnoi osvity: vyvchennia, vykladannia, otsiniuvannia [Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment]*. Lenvit.
- Zakon Ukrainy «Pro vishchu osvitu» [Law of Ukraine On Higher Education]. <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
- Paris Communiqué (2018). <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/Novyny/2018/06/06/12/paris-communicueenua2018.pdf>
- Robocha prohrama navchalnoi dystsypliny «Nova istoriia krain Yevropy ta Ameryky» [Working program of the discipline «New History of Europe and America»] (2019). Mykolaiivskiy natsionalnyi universytet im. V. O. Sukhomlynskoho.
- Sysoieva, S., Kozak, L. (2017). Osoblyvosti navchannia bakalavriv u providnykh krainakh svitu [Features of studies of bachelors in leading countries of the world]. *Continuing Professional Education: Theory and Practice*, 1–2 (50–51), 99–109. [https://doi.org/10.28925/1609-8595.2017\(1-2\)99109](https://doi.org/10.28925/1609-8595.2017(1-2)99109)
- Sova, M. O. (2009). Kontseptualna model intehrovanoho navchannia i tekhnolohiia yii vprovadzhenia u navchalnyi protses vyshchoi shkoly [Conceptual model of integrated learning and technology of its introduction into the educational process of higher education]. *Bioresursy i pryrodokorystuvannia : Naukovyi zhurnal*, 1 (1/2), 169–177.
- Shevchuk, K. (2007). Intehrovanyi pidkhid do navchannia: retrospektyvnyi analiz [An integrated approach to learning: a retrospective analysis]. *Naukovi zapysky Vinnytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykhaila Kotsiubynskoho. Seria Pedahohika i psykholohiia*, 20, 50–55.
- Barry, A., Born, G., Weszkalnys, G. (2008). Logics of interdisciplinarity. *Economy and Society*, 37 (1), 20–49. <https://doi.org/10.1080/03085140701760841>
- Bolitho, R., West, R. (2017). *The internationalisation of Ukrainian universities: the English language dimension*. Stal.
- Drake, S. M., Burns, R. C. (2004). *Meeting Standards Through Integrated Curriculum*. Association for Supervision and Curriculum Development.
- Grytsyk, N. (2016). Content and language integrated learning: approach to teaching English for specific purposes. *Nauka i osvita*, 12, 22–28.

- Li, Y. (2020). Language-content partnership in higher education: development and opportunities. *Higher Education Research and Development*, 39 (3), 500–514. 10.1080/07294360.2019.1685947
- Salvador-García, C., Capella-Peris, C., Chiva-Bartoll, O., Ruiz-Montero, P. J. (2020). A Mixed Methods Study to Examine the Influence of CLIL on Physical Education Lessons: Analysis of Social Interactions and Physical Activity Levels. *Frontiers in Psychology*, 11. 10.3389/fpsyg.2020.00578
- Wallin, P. (2020). Student perspectives on co-creating timescapes in interdisciplinary projects. *Teaching in Higher Education*, 25 (6), 766–781. 10.1080/13562517.2020.1777962
- Zaskaleta, S. (2019). Implementation of principles of interdisciplinary links in professional training in EU countries. *Continuing Professional Education: Theory and Practice*, 1 (58), 68–72. <https://doi.org/10.28925/1609-8595.2019.1.6872>

ПРИМЕНЕНИЕ МЕЖПРЕДМЕТНЫХ СВЯЗЕЙ ДЛЯ ОБЕСПЕЧЕНИЯ КАЧЕСТВА ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

Заскалета Светлана, доктор педагогических наук, доцент,
профессор кафедры английского языка и литературы,
Николаевский национальный университет им. В. А. Сухомлинского,
ул. Никольская, 24, 54030 Николаев, Украина, zaskaletas1@gmail.com

Буглай Наталия, доктор исторических наук, доцент,
профессор кафедры истории,
Николаевский национальный университет им. В. А. Сухомлинского,
ул. Никольская, 24, 54030 Николаев, Украина, buglay@ukr.net

В статье освещены вопросы обеспечения качества высшего образования через призму применения межпредметных связей на примере изучения исторических дисциплин и иностранного языка. Анализ нормативно-правовой базы, а также научной литературы позволил выделить эффективные пути обеспечения качества высшего образования. Одним из них определено применение принципов межпредметных связей. Имплементация межпредметных подходов рассматривается как перспективный метод для профессиональной подготовки студентов исторического факультета с применением знаний по иностранному языку.

Предлагается создание интегрированных программ, преподавание специальных дисциплин на английском языке. Рекомендуется предлагать студентам англоязычную литературу. В контексте межпредметного подхода рассматривается интеграция профессиональных составляющих с использованием навыков лингвистической грамотности.

Ключевые слова: компетенции; междисциплинарные программы; межпредметный подход; предметно-языковое интегрированное обучение; самостоятельная познавательная деятельность студентов; качество высшего образования.

APPLICATION OF THE INTERDISCIPLINARY RELATIONS FOR HIGHER EDUCATION QUALITY ASSURANCE

Zaskaleta Svitlana, Doctor of Science in Pedagogy,
Professor of English Language and Literature Department,
Mykolaiv V. O. Sukhomlynskyi National University,
24 Nikolska Str., 54030 Mykolaiv, Ukraine, zaskaletas1@gmail.com

Buglay Natalia, Doctor of Sciences in History,
Associate Professor, Professor of History Department,
Mykolaiv V. O. Sukhomlynskyi National University,
24 Nikolska Str., 54030 Mykolaiv, Ukraine, buglay@ukr.net

The article highlights the issue of ensuring the quality of higher education through the prism of the use of interdisciplinary links on the example of the study of historical disciplines and foreign languages. The analysis of the legal framework, as well as the scientific literature made it possible to identify effective ways to ensure the quality of higher education. One of them is the application of the principles of interdisciplinary relations. The implementation of the interdisciplinary approach is considered as a promising method for the professional training of students of the Faculty of History with the use of knowledge of a foreign language.

It is proposed to create integrated programs, teaching professional disciplines in English. It is recommended to offer students English literature

In the context of the interdisciplinary approach, the integration of professional components using the skills of linguistic literacy is considered.

The concept of interdisciplinary research is based on the premise that concepts and facts are not studied in isolation from each other. Implementation of the disciplinary approach is considered as a promising method for professional training of students for the application of knowledge in other disciplines.

The European vector of higher education development is determined by the high level of requirements for the specialist, which necessitates the search for effective ways to ensure the quality of higher education. One of the directions of updating the learning process is the integration of educational material from different disciplines, namely: historical disciplines and foreign language.

To apply the principle of interdisciplinary links, it is important to use the CLIL approach in foreign language classes.

The teaching of professional disciplines in English is relevant today in domestic universities, as it is an important factor in increasing prestige, internationalization and improving the quality of professional training.

When creating integrated programs to enhance the independent cognitive activity of students of the Faculty of History, it is important to recommend students to English-language literature.

The use of interdisciplinary connections allows students of the Faculty of History to discover their creative potential and develop as a person.

Keywords: *competencies; interdisciplinary programs; interdisciplinary approach; subject-language integrated learning; independent cognitive activity of students; quality of higher education.*

Стаття надішла до редакції 21.05.2020

Прийнято до друку 24.09.2020